

Eliya - Nambari Kumi na Nne

Mfanano wa Kinabii: Kuanzia Millerites hadi Future for America katika Roho ya Eliya

Jeff Pippenger
2023-10-21

Wakati wa mwisho mnamo mwaka 1798, muhuri wa ujumbe wa kinabii wa Mto Ulai katika sura ya nane na ya tisa za Danieli ukaondolewa, na William Miller aliinuliwa katika roho na nguvu za Eliya kutangaza ukaribu wa hukumu ya Mungu.

William Miller na wenzake wa kazi walipewa jukumu la kuhubiri onyo hilo nchini Marekani. Nchi hii ikawa kitovu cha Harakati Kuu ya Adventi. Hapa ndipo unabii wa ujumbe wa malaika wa kwanza ulipotimizwa kwa njia ya moja kwa moja zaidi. Maandishi ya Miller na washirika wake yalipelekwa hadi nchi za mbali. Popote ulimwenguni ambako wamisionari walikuwa wamepenya, zilipelekwa habari njema za kurudi kwa haraka kwa Kristo. Kwa upana na mbali ukaenea ujumbe wa Injili ya milele, 'Mcheni Mungu, na mpeni utukufu; kwa maana saa ya hukumu yake imekuja.' Pambano Kuu, 368.

Katika wakati wa mwisho mwaka 1989, ujumbe wa kinabii wa mto Hidekeli uliomo katika sura za kumi hadi kumi na mbili za Danieli ulifunuliwa, na Future for America ilisimamishwa katika roho na nguvu za Eliya kutangaza kuwa hukumu ya Mungu imekaribia.

Wamileraiti walitangaza kufunguliwa kwa hukumu, na Future for America inatangaza kufungwa kwa hukumu. Mfumo wa kinabii wa Wamileraiti ulikuwa nguvu mbili za uharibifu: upagani, kisha upapa. Mfumo wa kinabii wa Future for America ni nguvu tatu za uharibifu: upagani, kisha upapa, kisha Uprotestanti uliopotoka.

Wamileraiti walianza kama Wafiladelfia, na wakabadilika kuwa Walaodikia. Future for America ilianza kama Walaodikia, na inabadilika kuwa Wafiladelfia. Mabadiliko ya Wamileraiti kutoka Filadelfia hadi Laodikia yalihusiana na kifo cha Eliya na ujumbe wake kuhusu kiapo cha Musa. Mabadiliko ya Future for America yanahusiana na kifo na ufufuo wa Eliya na Musa katika Ufunuo sura ya kumi na moja.

Katika ufunguzi wa hukumu mwaka 1844, Wamileraiti walikuwa wametimiza kazi ya Eliya kwenye Mlima Karmeli. Mwishoni mwa hukumu, wakati wa sheria ya Jumapili, harakati ya Future for America itakuwa imetimiza kazi ya Eliya kwenye Mlima Karmeli. Katika historia ya Wamileraiti, alama tatu za njia za unabii wa miaka sitini na mitano unaotambuliwa katika Isaya sura ya saba, aya ya nane, zilirudiwa wakati mataifa mawili yaliunganishwa kuwa taifa moja ili kuanzisha pembe ya Kiprotestanti ya mnyama wa nchi wa Ufunuo kumi na tatu. Katika historia ya Future for America, alama tatu za njia za miaka hiyo hiyo sitini na mitano zinarudiwa wakati mataifa mawili yanapokuja pamoja kuunda pembe ya Ujamhuri inayonena kama joka.

Ya kwanza kati ya alama hizo tatu za njia katika historia ya kinabii ya Future for America ilikuwa wakati wa mwisho mwaka 1989. Ya pili ilikuwa tarehe 11 Septemba 2001, na ya tatu itakuwa sheria ya Jumapili inayokuja hivi karibuni. Katika historia ya Wamileraiti, mfuatano wa alama za njia ulioainishwa katika Isaya saba ulikuwa kinyume na mfuatano wa alama za njia katika historia ya Isaya. Katika historia ya Future for America, mfuatano unalingana na rejeo la kwanza kuhusu miaka sitini na tano, ingawa mwishoni hakuna tena kipengele chochote cha wakati. Tangu tarehe 22 Oktoba 1844, matumizi yoyote ya wakati wa kinabii ni udanganyifu wa kishetani.

Uhalalisho wa kinabii wa kushikilia mlolongo wa alama tatu za njia kama zinavyowasilishwa katika Isaya sura ya saba, kinyume na mpangilio wao uliogeuzwa katika historia ya Wamilleriti, unatokana kwa kiasi fulani na kanuni ya kutajwa kwa mara ya kwanza. Mpangilio wa miaka sitini na mitano umetajwa kwa mara ya kwanza katika Isaya sura ya saba, na ingawa sasa hakuna tena kipengele cha muda wa miaka sitini na mitano, wakati utimilifu wa mwisho wa historia ya kinabii inayowakilishwa na miaka hiyo unapotokea katika harakati ya mwisho, alama zile tatu za njia bado hutambulika, na zinabaki na mpangilio uleule kama katika historia ya Isaya.

Hoja ya pili ya kuhifadhi mpangilio wa kwanza wa alama za njia ni uhusiano wa historia ya Wamilleriti, ambamo miaka sitini na tano ilitimia, na mwendelezo uliopo kati ya harakati ya Wamilleriti na harakati ya Future for America. Historia ya Wamilleriti ilikuwa mwanzo, na Future for America ni mwisho.

Harakati za Wamileraiti zilimalizika mnamo 1863, wakati kanisa la Waadventista Wasabato lilipoundwa kisheria. Wakati huo, mjumbe wa Eliya aliyewasili wakati wa mwisho mnamo 1798, wakati maono ya mto Ulai yalipofunuliwa, alinyamazishwa na kutiwa muhuri. Mnamo 1989, wakati wa mwisho, maono ya mto Hiddekel yalipofunuliwa, mjumbe wa Eliya alirudi.

Hoja ya tatu ya kuhifadhi mpangilio wa asili wa alama za njia, inapatikana katika mstari wa unabii unaohusu mnyama wa nchi na pembe zake mbili. Katika historia ya Wamileraiti, mataifa mawili yaliunganishwa ili kuunda pembe ya Uprotestanti. Katika historia ya Future for America, pembe mbili za Uprotestanti uliopotoka na Ujamhuri uliopotoka zitaunganishwa ili kuunda taifa moja ambalo ni "sanamu ya," na pia "sanamu kwa" yule mnyama. Mataifa mawili yanayokuja pamoja katika historia ya mwisho ili kuunda pembe moja ya kanisa na serikali, hufikia utimilifu huo katika sheria ya Jumapili.

Wakati picha ya mnyama itakapokuwa imeendelezwa kikamilifu, hitimisho lake linathibitishwa na uwezo wake wa kupitisha sheria ya Jumapili. Maendeleo ya picha hiyo ni mchakato wa muda, lakini alama ya mnyama ni tukio la wakati maalum. Wakati wa kuendeleza picha hiyo unawakilishwa na kipindi cha miaka arobaini na sita ambapo hekalu lilijengwa, kuanzia 1798 hadi 1844. Pembe ya Ujamhuri hujenga hekalu la kidini-kisiasa katika kipindi ambacho picha ya mnyama inaendelezwa.

Maendeleo ya picha ya mnyama yalianza kinabii tarehe 11 Septemba 2001. Mgogoro huo uliashiria kuanzishwa kwa Patriot Act, na hii iliashiria mabadiliko katika sheria ya kikatiba kutoka msingi wa sheria ya Kiingereza hadi msingi wa sheria ya Kirumi. Sheria ya Kiingereza inategemea kanuni kwamba mtu hana hatia hadi ithibitishwe kuwa na hatia, na sheria ya Kirumi inategemea

kanuni kwamba mtu ana hatia hadi ithibitishwe kuwa hana hatia.

Hekalu la kisiasa linalojengwa kuanzia tarehe 11 Septemba 2001 hadi sheria ya Jumapili pia linadhihirishwa na uundaji wa sanamu ya mnyama. Wakati wa kinabii hauwezi kutumika tena, hivyo miaka arobaini na sita ambayo pembe ya Uprotestanti iliinua hekalu la kiroho inaonyesha kipindi, si wakati mahususi, ambapo pembe ya Ujamhuri inainua hekalu lake la kidini-kisiasa.

Sababu kuu tatu za msingi za kutumia mlolongo uleule wa alama tatu za njia za kipindi cha miaka sitini na mitano kinachowakilishwa katika Isaya sura ya saba ni; kwanza, kanuni ya kutajwa kwa mara ya kwanza; 742 K.K., 723 K.K. na 677 K.K., hivyo miaka kumi na tisa ikifuatiwa na miaka arobaini na sita. Ilikuwa kinyume katika historia ya Wamileraiti; 1798, 1844 na 1863, hivyo miaka arobaini na sita ikifuatiwa na miaka kumi na tisa.

Uthibitisho wa pili ni mwendelezo wa ujumbe kuhusu jukumu na kazi ya Eliya. Eliya alifika wakati wa mwisho mwaka 1798, wakati kitabu cha Danieli kilipofunuliwa (Danieli 8:14), kisha akafika kwenye pambano la Mlima Karmeli kuanzia 1840 hadi 1844, na akazibwa kwa teolojia ya desturi na mapokeo mwaka 1863. Eliya alifika tena wakati wa mwisho mwaka 1989, wakati kitabu cha Danieli kilipofunuliwa. Alisafiri kinabii hadi 11 Septemba 2001, ambako pambano la Mlima Karmeli linaanza, na hatimaye kuishia katika sheria ya Jumapili inayokaribia. Mwendelezo wa jukumu na kazi ya Eliya unaunga mkono mlolongo wa alama za njia ulioainishwa katika Isaya sura ya saba.

Muktadha wa pembe mbili za mnyama wa nchi unaonyesha kwamba pembe zote mbili hubadilika kutoka mamlaka mbili kuwa moja: moja mwanzoni na nyingine mwishoni mwa ufalme wa sita katika unabii wa Biblia. Fito mbili za mwanzo au za mwisho zinapokusanywa na kuunganishwa pamoja kuwa taifa moja, zinawakilishwa kama zinajenga ama hekalu la kiroho mwanzoni au hekalu la kiroho la kidini na kisiasa mwishoni. Hekalu la bandia ni taswira ya hekalu la kipapa, ambapo Papa ameketi katika hekalu la Mungu akijitangaza mwenyewe kuwa Mungu.

Marekani itakaposema kama joka wakati wa sheria ya Jumapili, itakuwa ikitimiza taswira hiyo hiyo, kwa maana itakuwa imejenga hekalu bandia ambamo kanisa na serikali zimeunganishwa kuwa fimbo moja, na kanisa litadhibiti uhusiano huo.

Katika Isaya sura ya saba, nabii Isaya alimchukua mwanawe ili kumtangazia mfalme Ahazi ujumbe kando ya mfereji wa birika la juu, karibu na shamba la mfuaji.

Ndipo Bwana akamwambia Isaya, Toka sasa kwenda kumlaki Ahazi, wewe na mwanao Sheari-yashubu, mwisho wa mfereji wa birika la juu, katika njia ya konde la mfua nguo. Isaya 7:3.

Neno "shearjashub" linamaanisha "waliosalia watarudi." Waliosalia wa harakati ya awali ya Wamileraiti walirejea katika harakati ya Future for America mwaka 1989. Isaya na mwanawe wanaakilisha mwanzo na mwisho, kupitia uhusiano wao kama baba na mwana. Wanafikisha roho ya Eliya iliyokuwa ya kugeuza mioyo ya baba kwa watoto na mioyo ya watoto kwa baba zao. Isaya alikuwa akitangaza ujumbe wa Eliya kwa mfalme mwovu Ahaz. Miongoni mwa matendo mengine maovu, Ahaz anajulikana kwa kufunga huduma za mahali patakatifu na kujenga nakala ya hekalu

la Waashuri mahali pake.

Ahazi alikuwa na miaka ishirini alipoanza kutawala, akatawala miaka kumi na sita katika Yerusalemu; wala hakufanya yaliyo sawa machoni pa Bwana Mungu wake, kama Daudi baba yake. Lakini alikwenda katika njia za wafalme wa Israeli, naam, akamfanya mwanawe apitishwe motoni, sawasawa na machukizo ya mataifa ambayo Bwana aliwafukuza mbele ya wana wa Israeli. Naye akatoa dhabihu na kufukiza uvumba katika mahali pa juu, na juu ya vilima, na chini ya kila mti wenye majani. Ndipo Resini mfalme wa Shamu na Peka mwana wa Remalia mfalme wa Israeli wakakwea Yerusalemu kwa vita; wakamzingira Ahazi, lakini hawakuweza kumshinda. Wakati huo Resini mfalme wa Shamu akarudisha Elathi kwa Shamu, akawafukuza Wayahuda kutoka Elathi; nao Waaramu wakaenda Elathi, wakaikaa hata leo. Basi Ahazi akatuma wajumbe kwa Tiglath-Pileseri mfalme wa Ashuru, akisema, Mimi ni mtumishi wako na mwanao; panda uje, uniokoe mkononi mwa mfalme wa Shamu, na mkononi mwa mfalme wa Israeli, wanaonishambulia. Naye Ahazi akachukua fedha na dhahabu iliyopatikana katika nyumba ya Bwana, na katika hazina za nyumba ya mfalme, akaituma iwe zawadi kwa mfalme wa Ashuru. Mfalme wa Ashuru akamsikiliza; maana mfalme wa Ashuru alipanda dhidi ya Dameski, akaiteka, akawapeleka watu wake mateka mpaka Kiri, akamwua Resini. Kisha mfalme Ahazi akaenda Dameski kumlaki Tiglath-Pileseri mfalme wa Ashuru, akaona madhabahu iliyokuwapo Dameski; naye mfalme Ahazi akamtumia Uriya kuhani mfano wa ile madhabahu, na muundo wake, sawasawa na kazi yake yote. Naye Uriya kuhani akajenga madhabahu kulingana na yote ambayo mfalme Ahazi alikuwa ametuma kutoka Dameski; hivyo Uriya kuhani akaifanya kabla mfalme Ahazi hajarudi kutoka Dameski. Naye mfalme aliporudi kutoka Dameski, akaiona ile madhabahu; mfalme akakaribia ile madhabahu, akatoa dhabihu juu yake. Akaiteketeza sadaka yake ya kuteketezwa na sadaka yake ya nafaka, akamimina sadaka yake ya kinywaji, akanyunyiza damu ya sadaka zake za amani juu ya madhabahu. Akaihamisha pia ile madhabahu ya shaba, iliyokuwa mbele za Bwana, kutoka mbele ya nyumba, katikati ya madhabahu na nyumba ya Bwana, akaweka upande wa kaskazini wa ile madhabahu. Kisha mfalme Ahazi akamwagiza Uriya kuhani, akisema, Juu ya ile madhabahu kuu choma sadaka ya kuteketezwa ya asubuhi, na sadaka ya nafaka ya jioni, na sadaka ya kuteketezwa ya mfalme, na sadaka yake ya nafaka, pamoja na sadaka ya kuteketezwa ya watu wote wa nchi, na sadaka zao za nafaka, na sadaka zao za kinywaji; tena nyunyiza juu yake damu yote ya sadaka ya kuteketezwa, na damu yote ya dhabihu; na ile madhabahu ya shaba itakuwa yangu kwa kuulizia. Basi Uriya kuhani akafanya sawasawa na yote ambayo mfalme Ahazi aliamuru. Na mfalme Ahazi akakata mapambo ya zile misingi, akaiondolea mabirika yaliyokuwa juu yake; akalishusha lile bahari kutoka juu ya wale ng'ombe wa shaba waliokuwa chini yake, akaliweka juu ya sakafu ya mawe. Na kile kifuniko cha Sabato walichokuwa wamejenga ndani ya nyumba, pamoja na kuingilia kwa mfalme kulikokuwa nje, akaviondoa kutoka katika nyumba ya Bwana kwa ajili ya mfalme wa Ashuru. 2 Wafalme 16:2-18.

Mfalme wa Ashuru anamwakilisha mfalme wa kaskazini, ambaye ni ishara ya upapa. Mfalme mwovu Ahazi alikuwa kiongozi halisi wa Yuda, nchi tukufu halisi. Wakati Isaya na mwanawe walipokutana naye kwenye mfereji wa birika la juu karibu na shamba la mfua nguo, wakiwa na ujumbe kwamba masalia yatarudi, mfalme huyo mwovu alikuwa katika mgogoro wa vita vya

wenyewe kwa wenyewe kati ya kaskazini na kusini. Katika mgogoro huo, alikataa ujumbe uliotolewa na Mungu kupitia nabii Isaya, na akakimbilia mfalme halisi wa kaskazini kwa ulinzi.

Mandhari ya Isaya sura ya saba inaonyesha kiongozi wa nchi tukufu ya kiroho ambaye anatafuta muungano na upapa wakati wa vita vya wenyewe kwa wenyewe, badala ya kumkimbilia Mungu. Uasi wa Ahazi dhidi ya Mungu unaonyeshwa na yeye kumtembelea mfalme wa kaskazini na kutengeneza mfano wa hekalu la mungu wa mfalme wa kaskazini, kisha kutuma huo mfano wa hekalu kwa kuhani mkuu huko Yerusalemu, ambaye baadaye alisimika nakala ya hekalu bandia katika maeneo matakatifu ya patakatifu pa Mungu. Mfalme mwovu Ahazi anawakilisha serikali, na ushirikiano wa kuhani mkuu unawakilisha muunganiko wa kanisa na serikali.

Uasi huo halisi unawakilisha uasi wa kiongozi wa nchi tukufu ya kiroho, ambaye huiga ibada ya upapa (mfalme wa kaskazini) na hukomesha ibada ya kweli ya patakatifu pa Mungu. Uasi wa Ahazi unawakilisha uongozi wa Marekani, unaosimamisha hekalu la bandia katika nchi tukufu, ambalo ni nakala ya hekalu la mfalme wa kaskazini.

Muktadha wa kinabii wa Isaya sura ya saba unawakilisha miaka sitini na tano ya mwanzo ya mnyama wa nchi, na kwa namna ya moja kwa moja zaidi unawakilisha kipindi cha mwisho cha mnyama wa nchi. Kuna nuru nyingi inayoweza kupatikana kutokana na muktadha wa kinabii wa Isaya sura ya saba, lakini kwa sasa tunatumia tu kanuni kwamba Kristo huonyesha mwisho wa jambo kupitia mwanzo wa jambo. Hapa tunafanya matumizi haya, si sana kuchimba kwa kina athari za muktadha wa kihistoria wa Isaya sura ya saba. Tunabainisha kwamba pembe ya Urepublikania uliopotoka inapougana na pembe ya Uprotestanti uliopotoka, hilo ni uwakilishi wa ujenzi wa hekalu la bandia.

Kusimamishwa kwa hekalu bandia, ambalo limeundwa kwa mfano wa hekalu la mfalme wa kaskazini, linawakilisha kipindi cha historia ambapo sanamu ya mnyama inaundwa, nalo ndilo jaribio kuu kwa watu wa Mungu, ambalo litaamua hatima yao ya milele.

Bwana amenionyesha waziwazi kwamba sanamu ya mnyama itaundwa kabla ya kufungwa kwa mlango wa rehema; maana itakuwa jaribu kuu kwa watu wa Mungu, ndilo litakaloamua hatima yao ya milele.

"Hili ndilo jaribio ambalo watu wa Mungu lazima wapitie kabla hawajatiwa muhuri. Wote waliohibitisha uaminifu wao kwa Mungu kwa kuishika sheria yake, na kukataa kuikubali sabato bandia, watasimama chini ya bendera ya Bwana Mungu Yehova, nao watapokea muhuri wa Mungu aliye hai. Wale wanaoacha ukweli ulio na asili ya mbinguni na kuukubali sabato ya Jumapili, watapokea chapa ya mnyama" Ufafanuzi wa Biblia wa Waadventista Wasabato, juzuu ya 7, 976.

Waadventista wa Sabato, ambao ni "watu wa Mungu" wa Laodikia, wana "mtihani mkuu" unaotokea kabla ya kufungwa kwa mlango wa rehema. Huo ndio "mtihani" wanaopaswa kuupita "kabla hawajatiwa muhuri." Muhuri wa Mungu na kufungwa kwa mlango wa rehema hutukia wakati wa sheria ya Jumapili. Kuundwa kwa sanamu ya mnyama hutokea katika kipindi kinachoelekea na kuhitimishwa katika sheria ya Jumapili. Sanamu ya mnyama na kuundwa kwake ni ukweli utakaouamua hatima yetu ya milele. Kuundwa kwa sanamu hiyo kumeonyeshwa kama

kuunganishwa kwa fimbo mbili ili kuunda taifa moja. Kuunganishwa kwa hizo fimbo mbili hutokea mwanzoni mwa historia ya Marekani na tena mwishoni mwa historia yake. Fimbo mbili ziliunganishwa mwanzoni ili kuanzisha pembe ya Kiprotestanti, na fimbo mbili zinaunganishwa mwishoni ili kuanzisha pembe ya Kirepublikani.

Katika historia ya awali ya 1798 hadi 1844, hekalu la pembe ya Uprotestanti lilijengwa. Miaka kumi na tisa baadaye, rais wa kwanza Mrepublican wa pembe ya Republican alinena kama mwanakondoo, na kwa kufanya hivyo akaanza mchakato wa kuwaweka huru watumwa, lakini ilimgarimu uhai wake. Mwanakondoo wa Mungu alikufa msalabani ili kumweka binadamu huru kutoka katika utumwa wa dhambi, lakini ilimgarimu uhai wake. Msalaba ndio Tangazo la Ukombozi. Katika historia ambamo pembe ya Republican ilikuwa ikiwaweka huru watumwa, pembe ya Uprotestanti ilikataa unabii wa utumwa. Katika historia ya sheria ya Jumapili, wakati pembe ya Republican inaporejsha utumwa wa kiroho, pembe ya Uprotestanti itakuwa ikitangaza ujumbe unaowaweka huru mateka.

Rais wa mwisho wa pembe ya Republican ya mnyama wa nchi atazungumza kama joka, na atakapofanya hivyo, pembe ya kweli ya Kiprotestanti itainuliwa kama bendera. Hilo linaonyeshwa kwa mfano katika pembe mbili za Dola ya Umedi na Uajemi ya kihalisi na ya kiroho. Dola ya Umedi na Uajemi ya kihalisi ilikuwa ufalme wa pili wa unabii wa Biblia, na ufalme wa sita wa unabii wa Biblia ni Dola ya Umedi na Uajemi ya kiroho. Katika kitabu cha Danieli, kondoo dume wa Umedi na Uajemi ulikuwa na pembe mbili, kama ilivyo kwa Marekani, lakini pembe ya pili iliinuka mwishoni.

Kisha nikainua macho yangu, nikaona, na tazama, mbele ya mto alisimama kondoo mume mwenye pembe mbili; nazo pembe hizo mbili zilikuwa ndefu; lakini moja ilikuwa ndefu kuliko nyingine, na ile iliyokuwa ndefu zaidi ilichipuka baadaye. Danieli 8:3.

Katika historia ya kinabii ya mnyama wa nchi na pembe zake mbili, pembe ya Kiprotestanti ilitambuliwa kwanza, lakini badala ya kuinuka na kukamilisha kazi ilirudi nyuma katika jangwa la upofu wa Laodikia. Katika historia wakati pembe ya Kijamhuri inanena kama joka, na inapopitisha sheria ya Jumapili inayokuja hivi karibuni, ile pembe ya kweli ya Kiprotestanti hatimaye itainuliwa kama bendera. Ni Waadventista Wasabato wa Laodikia tu wanaotambua mtihani unaowakilishwa na uundaji wa mfano wa mnyama ndio watakaopokea muhuri wa Mungu wakati mlango wa rehema utakapofungwa. Ujumbe unaobainisha mchakato huu wa mtihani sasa unafunuliwa kwa yeyote wanaotaka kufaidika nao.

Eliya akaja kwa watu wote, akasema, Hata lini mtasitasita kati ya mawazo mawili? Ikiwa Bwana ni Mungu, mfuateni; lakini ikiwa Baali ni mungu, mfuateni yeye. Watu hawakumjibu hata neno. 1 Wafalme 18:21.